

Genealogical Greatness

פרשת במדבר תשע"ט

1 / NUMBERS

1 / 1-13

PARASHAS BAMIDBAR

HASHEM spoke to Moses in the Wilderness of Sinai, in the Tent of Meeting, on the first of the second month, in the second year after their exodus from the land of Egypt, saying:

² "Take a census of the entire assembly of the Children of Israel according to their families, according to their fathers' household, by number of the names, every male according to their head count. ³ From twenty years of age and up — everyone who goes out to the legion in Israel — you shall count them according to their legions, you and Aaron. ⁴ And with you shall be one man from each tribe; a man who is a leader of his father's household.

2 כאר מנה

3 טגיל' אנה

The nations of the world were envious of Yisrael when they received the Torah. They protested: "Why are they more deserving than any of the other nations?"

HKB"H silenced them. He said to them: "Bring Me your genealogical record... as My children do..." Therefore, He counted them at the beginning of this sefer, after recording the mitzvos... Because they only merited taking the Torah because of their genealogy.

The commentaries, each in his own unique way, struggle to explain the connection between the "sefer yuchsin" (genealogical record, family-tree, pedigree) and the giving of the Torah to Yisrael.

R. Pam

The *Yalkut Shimoni* (*Bamidbar* §684) teaches that when *Klal Yisrael* accepted the Torah on Har Sinai, the nations of the world were jealous. "Why were these people brought close to Hashem more than we were?" they cried. A question comes to mind: Before Hashem gave the Torah to *Klal Yisrael*, He offered it to all the nations of the world. As recounted in the Gemara (*Avodah Zarah* 26b), each nation gave an excuse why it could not accept it. If so, why were they now angry that Hashem chose to give the Torah to *Klal Yisrael* and not them? It could have been given to them had they truly desired to accept it!

אמרו רבותינו ז"ל (ילקוט שמעוני בפרשתנו רמז תרפ"ד) בשעה שקיבלו ישראל את התורה; נתקנאו אומות העולם בהן מה ראו להתקרב יותר מן האומות, אמר להן הקב"ה: הביאו לי ספר יוחסין שלכם שנאמר (תהלים צ"ה ז') הבו להי משפחות עמים — כשם שבני מביאין, (להלן י"ח) ויתילדו על משפחותם. לכך מנאם בראש הספר הזה אחר המצות, אלה המצות אשר צוה ה' את משה אל בני ישראל בהר סיני (ויקרא כ"ז, ל"ד) (והוא סיום

הומש ויקרא) ואחר כך: וידבר ה' וגו' במדבר סיני — שאו את ראש כל עדת בני ישראל, שלא זכו ליטול את התורה אלא בשביל היוחסין שלהם.

מעלתם של ישראל — ההתקשרות בקדושת האבות

הבה נתבונן במאמרם זה ונראה שיש לדייק בו כמה דיוקים, ראשית מה היא טענתם של האומות, וקנאתם על ישראל, "מה ראו להתקרב יותר מן האומות", והרי ישראל אמרו מיד: נעשה ונשמע, בעוד שהאומות שאלו מה כתיב בה, כמ"ש (ספרי ברכה), ואם כן התשובה היא מפורשת מאלה, ועוד, מה היא תשובתו של הקב"ה: הביאו לי ספר יוחסין שלכם, וכי קבלת התורה זקוקה ליוחסין, וביותר מה שהגדירו חז"ל תשובה זו תשובה ניצחת, עד שאמרו (שם) שנסתם פיהן בתשובה זו, והדברים טעונים ביאור והבהרה.

ברם ביאור ההערות הללו, הוא ביסוד מאמרם (ע"ז ב' ב') שלעתיד לבא יטענו האומות כלום קיבלנוה ולא קיימנוה, ולהלן: כלום כפית עלינו הר כגאית ולא קבלנוה כמו שעשית לישראל, והנה על השאלה הראשונה מצינו (שם) שעונה להם הקב"ה שבע מצות שקיבלתם היכן קיימתם, ואילו על שאלתם השניה, "למה לא כפה עליהם הר כגאית" אין תשובה.

אש תמיד

5' אנה 173 ק

66

כו

6a

בני חוץ לארץ ובני ארץ ישראל נפרדים בקריאותיהם

יותר מכך מצינו בדברי המהרי"ט (שו"ת ח"ב א"ח סי' ד) שנשאל, בשנה מעוברת כאשר חל יום טוב שני של פסח בשבת, ויש חילוק בין הקריאה שבארץ ישראל לזו שבחוץ לארץ, כי בארץ ישראל קראו פרשת אחרי מות ובחוץ לארץ רק לשבת הבאה, ונמצאו בני ארץ ישראל ובני חוץ לארץ נפרדים בקריאה עד פרשת מטות מסעי, שבארץ ישראל הוא נפרד ובחוץ לארץ מחובר, ונשאל המהרי"ט, מפני מה לא נחבר יחד תיכף אחר הפסח ויקראו בני חוץ לארץ פרשת אחרי מות וקדושים מחוברים כמו בכל שנה פשוטה.

והשיב, הרבה טרחו הראשונים לחבר כמה פרשיות הסמוכות זו לזו בשנה פשוטה כמו "תזריע מצורע" "אחרי מות קדושים" "בהר

בחוקותי, וכל עצמן לא טרחו אלא שיהיו קורים "במדבר סיני" קודם לעצרת, ומסרו סימן "מנו ועצרו", וטעמא משום דאמרינן "עזרא תיקון להם לישראל שיהיו קורין קלות שבתורת כהנים קודם עצרת", ומפרש טעמא כדי שתכלה שנה וקללותיה, שעצרת נמי ראש השנה לאילן הוא מארבעה פרקים שהעולם נידון בהם, כדתנן (ר"ה פ"א מ"ב): "ובעצרת על פירות האילן", וכתבו התוספות, שנהגו העולם להפסיק בפרשה אחת בין קללות לעצרת, והוא פרשת "במדבר סיני", ובארץ ישראל שקראו "אחרי מות" בז' לעומר, הוצרך הדבר שיהיה להם שתי שבתות של הפסק בין קללות לעצרת, אבל בחוץ לארץ ראוי לעשות כסדר השנים "מנו ועצרו".

הנה בילקוט שמעוני (רמז תרפד) נאמר: "בשעה שקיבלו ישראל את התורה, נתקנאו אומות העולם בהן, מה ראו להתקרב יותר מן האומות, סתם פיהן הקב"ה, אמר להן: הביאו לי ספר יוחסין שלכם שנאמר "הבו לד' משפחות עמים" כשם שבני מביאין, "ויתילדו על משפחותם", לכך מנאם בראש הספר הזה אחר המצוות. "אלה המצוות אשר צוה ד' את משה אל בני ישראל בהר סיני", ואחר כך: "וידבר ד' במדבר סיני שאו את ראש כל עדת בני ישראל" שלא זכו ליטול את התורה אלא בשביל היוחסין שלהן.

וצריך ביאור מה השייכות של ספרי היוחסין לקבלת התורה.

הנה על פי הנ"ל מבואר, כי באמת עיקר טענתם של אומות העולם היא כמו שנאמר בגמרא (ע"ז סז): "מפני מה כפה הקב"ה הר כגיגית על ישראל, ולא כפה אף עליהם ולהכריח אותם לקבל את התורה", ועל זה משיב הקב"ה "הביאו לי ספר יוחסין שלכם", כי רק על ידי שרואים את הייחוס של עם ישראל שהם בנייהם של אברהם יצחק ויעקב אשר השרישו והטביעו בהם את הרצון הפנימי והאמיתי לעשות תמיד את רצון הבורא, ממילא אצלם אין הכפייה בגדר הכרח ואונס בלבד, אלא הכפייה מביאה אותם לרצון האמיתי שלהם, וכמו "כופין אותו עד שיאמר רוצה אני", ממילא כפיית ההר כגיגית על עם ישראל רק גילתה את הרצון האמיתי שלהם.

מעתה מבואר הפלא ופלא, הענין הגדול שמחברים כמה פרשיות כדי שיקראו דוקא את פרשת במדבר קודם עזרת, כי פרשה זו שייכת ומוכרחת להיות סמוך מתן תורה מאחר שכתוב בה היחוס של בני ישראל "ויתילדו על משפחותם לבית אבותם", וזהו עיקר הסיבה שהיך

יכולים לקבל את התורה מתוך כפייה, שכיון שהם מיוחסים לאבות הקדושים הרי ממילא יש להם את הכוחות הגדולים של האבות שמשתוקקים בפנימיותם לקיים את רצון הבורא.

• כמו כן על ידי תשובה זו, דוחה הקב"ה את טענתם של אומות העולם, רק היחוס הזה שהינם בני אברהם יצחק ויעקב מאפשר להם לקבל את התורה בכפייה, כי זה מגלה שכבר טמון וספון בתוכם הרצון הפנימי לקיים רצון הבורא.

1) ב א ר כ מ ד ב ר מ ש ה י ט

אך לאמיתו של דבר, דברי תורה עניים במקום זה ועשירים במקום אחר, כי התשובה היא במה שאמר (תנחומא שופטים ט') שעל שאלתם זו ענה להם הקב"ה: והלא אמרו מתחילה נעשה ונשמע. כלומר, כפיית ההר הועילה לישראל, רק בגלל זה שהקדימו תחילה נעשה ונשמע, דבר המוכיח שפנימיות נפשם שלימה היא אתו ית', והיינו בכח מורשת אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, ולכן אפילו אם היתה כפייה הרי בעצם אינה נחשבת כפייה כלל, כיון שהם מוכנים מצד עצמם לעשות טוב. והוא שכתב הרמב"ם ז"ל (פ"ב מהל' גירושין הל' כ') גבי כופין אותו עד שיאמר רוצה אני, "אבל מי שתקפו יצרו הרע לבטל מצוה או לעשות עבירה, והוכה עד שחייב לעשותו, או עד שנתרחק מדבר האיסור לעשותו אזי זה אנוס ממנו, אלא הוא עצמו בדעתו הרעה, לפיכך, זה שאינו רוצה לגרש, שהוא רוצה להיות מישראל, ורוצה הוא לעשות כל המצוות ולהתרחק מן העבירות ויצרו הוא שתקפו, וכיון שהוכה עד שתשש יצרו ואמר רוצה אני, כבר גרש לרצונו" - כלומר, מאחר שבפנימיות הלב רצונו הוא לעשות רצון השי"ת, הרי הכפייה היא רק בחיצוניות, ולפיכך אינה כפייה וכעת נבין שכונת שאלת האומות: מה ראו להתקרב יותר, היתה למה כפה עליהם השי"ת הר כגיגית, ואילו את אומות העולם לא כפה. שאם היה כופה גם אותם היו אף הם נגלים, ועל כך: סתם פיהן הקב"ה, אמר להן הביאו ספר יוחסין שלכם, כלומר, פנימיותם

מבואר בדבריו גודל החשיבות שהיו קוראים פרשת במדבר קודם עזרת, שמחמת כן יש להפריד הקריאה של בני חוץ לארץ מהקריאה של בני ארץ ישראל, זמן מרובה כל כך, כדי שיוכלו בני חוץ לארץ לקרוא פרשת במדבר קודם עזרת.

אויש להבין מדוע נקראת פרשת "במדבר" סמוך לעזרת, והלא כדי להפסיק בין הקללות שבתורת כהנים לעזרת היה אפשר בכל פרשה אחרת, ומה מיוחד כל כך בפרשה זו שצריכה דוקא היא להיקראות קודם עזרת.

עוד יש לדקדק בלשון הסימן "מנו ועצרו", שנראה שיש איזה שייכות למנין בני ישראל שנמנו בפרשת במדבר לחג העזרת, וצריך ביאור.

8 ונראה לבאר בעזה"י, שהנה כל עשיית מצוה כאשר נעשית באונס אינה כלום, וכבר ידוע מה שיסד החמדת שלמה (ש"ת ח"מ סי' יג) שכאשר עושה האדם מעשה שלא ברצונו אלא שמכריחים אותו לעשותו באונס, אין העשייה מתייחסת אליו כלל.

יסוד זה אכן נאמר בכל התורה כולה, אולם לגבי גט היכן שהדין נותן שכופים אותו לגרש, מכים אותו עד שיאמר רוצה אני, והגט כשר.

וביאר הרמב"ם (פ"ב מהל' גירושין ה"כ): "ולמה לא בטל גט זה, שהרי הוא אנוס, שאין אומרין אנוס אלא למי שנלחץ ונדחק לעשות דבר שאינו מחוייב מן התורה לעשותו, כגון מי שהוכה עד שמכר או נתן, אבל מי שתקפו יצרו הרע לבטל מצוה או לעשות עבירה, והוכה עד שעשה דבר שחייב לעשותו או עד שנתרחק מדבר שאסור לעשותו, אין זה אנוס ממנו, אלא הוא אנוס עצמו בדעתו הרעה. לפיכך זה שאינו רוצה לגרש, מאחר שהוא רוצה להיות מישראל, רוצה הוא לעשות כל המצוות ולהתרחק מן העבירות, ויצרו הוא שתקפו, וכיון שהוכה עד שתשש יצרו ואמר רוצה אני, כבר גירש לרצונו".

9 מבואר בדברי הרמב"ם שהנקודה הפנימית של האדם משתוקקת לקיום המצוות, אלא שהיצר תוקף ומפריע, ולכן כאשר כופים אותו הרי הוא חוזר לרצונו הטבעי.

האבות השרישו את תפוזותיהם לתולדותיהם זהו ההבדל בין יהודי לגוי

יסוד הדבר הוא, כי אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב כבר השרישו בנו לכל הדורות את הנקודה הפנימית השואפת ומשתוקקת לעשות תמיד את רצון הבורא, וכיון שהם האבות, "אבות מכלל דאיכא תולדות", אם כן תכונה זו טבועה בנו, במה שאנו תולדותיהם, כי הם הטביעו בעם ישראל לדורות, פנימיות זו להכפיף את הרצון לבורא עולם.

בזה מבואר ההבדל המהותי בין יהודי לגוי, ומפני זה הועילה כפיית ההר כגיגית על עם ישראל, אך לא היתה מועילה מאומה אם היתה כפיית הר כגיגית על אומות העולם, כי אילו היו אומות העולם מקבלים את התורה באונס ומתוך הכרח, הרי שבאמת לא היתה לזה שום משמעות וכמאן דליתא דמי, אבל עם ישראל שכבר הושרש בליבם עמוק פנימה ההשתוקקות הערגה והרצון האמיתי לקיים את רצון הקב"ה, רק אצלם מועילה הכפייה בכך שיוכלה להוציא רצון זה מן הכח אל הפועל.

15

Hereditary Belief

There is, however, an entirely different type of belief in God — the belief with which a Jew is born. Every Jew knows there is a God in the same instinctive way he knows how to breathe. He doesn't have to be taught it, and he doesn't have to figure it out through logic. It is a knowledge that comes from the deepest level of his being. He may not be able to justify this knowledge intellectually or even to articulate it clearly, but it is there, within him. It is hereditary knowledge.¹⁴

✧ Just as migratory birds have a homing instinct, every Jew has an innate sense of direction, a built-in compass that directs him toward his Source — toward his Father in Heaven. Just as a newborn infant knows how to draw life-giving milk from its mother, every Jew is born with an instinct that prompts him to draw life from the Source of all life — from God.

16

We have come to understand that the word *emunah* does not refer to a knowledge based on the evaluation of evidence and experience. That is what we have called "rational belief." Rather, *emunah* means the hereditary knowledge of God that a Jew is born with, an instinctive knowledge like the natural recognition between a parent and a child. Since *emunah* is hereditary, we can trace its inheritance back in time, from each generation to the one before. Where does this search lead us? It leads us to the first link, to the beginning — to Avraham. As our Sages tell us, Avraham was the *rosh la-ma'aminim*, the first believer.²¹

✧ There is a general principle that the *rosh*, or the beginning of a process, actually generates what comes later. Here too, Avraham was not merely the first believer; he was the father of all believers. Later generations were believers because they inherited their belief from him. Avraham was the father of all believers and the father of belief itself. Due to Avraham, every

Jewish soul is endowed with *emunah* as a natural inheritance.

✧ Just as there is an instinctive recognition between an animal and its owner, the prophet tells us, so too every Jew has an instinctive recognition of God. A Jew needs only to awaken this instinctive knowledge, and it will reconnect him with his Father in Heaven.

18

אָרץ מהיהודים מוסרים את עצמם על קידוש השם. והוא מוטבע בנו מאבינו אברהם שמסר נפשו לאור כשדים על אמונתו. וכן כל העשרה נסיונות היו להישיר הדרך לפנינו. וכן ההתעוררות לאדם פתאום לילך לארץ הקודש הוא מנסיון "לך לך". וקבלת כל דעבדין משמיא לטב מנסיון הרעב שלא הרהר אחר מדות השם יתברך.

במדרש רבה איכה מובא שחכם אחד מאתונה ביקש מאחד מנערי ירושלים שיקנה עברו ביצים וגבינות. וכשהביא את הביצים והגבינות שאלו האיש, אמור לי איזה גבינות הם מעז לבנה ואיזו מעז שחורה, השיב לו הנער אמור לי איזה ביצה מתרנגולת לבנה ואיזו משחורה. ומי שלומד מדרש זו כפשוטו נראה שאמר לו אני לא יודע ואתה לא יודע. (בגמ' בכורות ח: נמצא מעשה זו עם ר' יהושע אך להיפך עיי"ש).

12

של ישראל היא טהורה בגלל הספר יוחסין שלהם — קרושת האבות — ומאחר שהם חפצים להתקשר בקדושה זו, מה שאין כן האומות שלמרות היותם צאצאי אברהם ויצחק, אינם מתייחסים אליהם, כמ"ש (נדרים ל"א, א'), משום שניתקו את הקשר הרוחני עמהם. והראיה לכל זה היא מבה שישאל אמרו: נעשה ונשמע, דבר המוכיח שפנימיות נפשם קשורה בקשר בל ינתק בקדושת האבות, שכל עבודתם היתה להכנע לרצון קונם, בעוד שאומות העולם שאלו מה כתיב בה, ולפיכך לא היתה מועלת הכפיה לגביהם, כי אצלם היתה זו כפיה בפועל ממש, בה בשעה שאצל ישראל הכפיה היא אך ורק התשוש היצר וביטול אינס הדעה הרעה, כך שנתגלה פנימיות לבם הטהור הנאמן עם השי"ת. וזה שכתוב (ויקרא רבה פ"ב) שאמר ה' למשה שמכל ע' אומות הוא רק על ישראל שהם המליכו אותו בסניי ואמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע.

ויתלדו על משפחותם לבית אבותם

13

ולפיכך הביאו חז"ל את הפסוק (להלן י"ח) ויתלדו על משפחותם, ולא הזכירו פסוק אחר הקודם לכן, כי "ויתלדו" הוא לשון התפעל, ורמז בו כי ישראל גרמו כאילו לידה מחודשת לאבות, שהרי אבות מכלל דאיכא תולדות, כמ"ש (ב"ק - ב', א'), וכשישראל דבקים בקדושת אבותיהם נחשב לאבות כאילו נולדו מחדש, ולכן לא נאמר "ויתפקדו" שהוא לשון המתאים למנין, אלא "ויתלדו" לרמז על יסוד זה.

ותראה כי הפסוק הראשון שבפרשתינו במדבר סיני, הרומז על קבלת התורה שניתנה בסניי, מחוה כעין ביאור והסבר לפסוק שלאחריו שאו את ראש — שהוא ציווי המנין, כי לכן נצטוו ישראל להמנות, בכדי להוכיח קבל עולם, שרק הם בלבד ראויים לקבל התורה מפי הגבורה, בהיותם זרע קודש אבותינו, הממשיכים את עבודת הקודש של האבות.

והוא שאמרו לגבי קבלת התורה על משה רבינו ע"ה, (שמות רבה פכ"ח) עלה בענן וירד בענן וזכות אבות עולה ויורדת עמו, כי רק בזכות האבות זכו ישראל לקבלה תורה, ולכן מצינו (תנחומא כי תשא כ"ח) הקורא בתורה לא יפחות משלשה פסוקים, כנגד שלשה אבות שבזכותן ניתנה תורה לישראל.

שלוש נתיבות שמות 14

לב

הגדול הזה מדוע לא יבער הסנה, איך יתכן שנשאר בהם הקוסטא דחיותא של טהור האמונה על אף גודל אש הטומאה. והשיב לו הקב"ה, של געליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא, המקום אשר אתה עומד עליו מרומז על בני ישראל שאתה עומד ומדבר אודותם, ישראל הם קדש קדשים, ואף בהיות יהודי משוקע במ"ט שערי טומאה קיים בו כח האמונה, כמאמר מרן הר"נ מלכוביץ זי"ע, שעל יהודי להאמין שהוא מאמין, ואף כשאינו מרגיש כן יאמין כי בפנימיות נפשו מאמין הוא אלא שעבים מכסים ממנו את אור האמונה. האמונה מושרשת בפנימיות נפשו של יהודי מאבות אבותינו, כמאמר הקב"ה למשה (שמו"ר ג, יב) בניי מאמינים בני מאמינים הם. ואף שהסנה בוער באש הסנה איננו אוכל, שבכל מצב שהוא לא נכבה כח האמונה בפנימיות נפשם, ויש בהם את הקוסטא דחיותא שמכתה יוכלו להיגאל ממצרים.

שם מרבה - ר' מרבה ז"ל

17

האבות הטביעו בנו מידות טובות

וכמו שכתב הגר"ח מוואלוז'ין זצ"ל (רוח חיים - אבות פ"ה מ"ג) עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו. כאן אמר אברהם אבינו. ולעיל אמר מנח ועד אברהם. ולא אמר אבינו. ירצה בזה על פי מה שכתוב (משלי כ, ז): "מתהלך בתומו צדיק אשרי בניו אחריו". כי כמה מדות שהצדיק טרח ויגע להשיגם. לבניו אהיו חמה כטבע מוטבע. ובקצת יגיעה יגיעו לזה. כמו שנראה בחוש שרבים מעמי

20

Can a fetus or an infant be considered chosen by God? Yes, says Rabbi Yehoshua, because holiness is not necessarily a function of the performance of mitzvos; it is stamped into

the Jewish people at an even earlier stage, in the seed of which they are born.

This [Jewish] nation has three signs: they are merciful, they have a sense of shame, and they do kindness.

It is no mere figure of speech that Avraham, Yitzhak and Yaakov are called the "fathers" of the Jewish people. Fathers pass on their genetic code to their offspring; so did these Fathers, too, invest their descendants with their spiritual essence. To them a yearning for closeness to God was an inherent trait of their soul, and as a result a Jew is born with an innate affinity for matters of holiness. This affinity is expressed by a special set of characteristics which all Jews possess, characteristics transmitted from generation to generation, which engender in the Jewish people a tropism towards spiritual matters.

These three characteristics, as the Sages teach us, are that Jews are merciful, they have a sense of shame which makes them morally restrained, and they are kind and generous. No nation is as concerned with the needy, the underprivileged and the downtrodden as the Jews are; no nation is as faithful to spouse and family as the Jews; no nation is as generous of self and wealth as the Jewish nation.

These distinctively Jewish traits are not a product of one's observance of the laws of Torah. Even non-observant Jews have these same characteristics, if not at their highest peak of development, then at least to a greater degree than any other nation. Nor are these traits a product of one's environment, for they have been part of the Jewish nature throughout history, irrespective of the thousands of cultures in which they lived in the course of the ages. These innate tendencies are the reason why to this day Jews, in every corner of the

world, are at the forefront of every movement for human rights (because they are merciful), are more committed to their families than any other group (because they are morally restrained), and are the least violent element of the populace (because they are kind and generous). These Jewish qualities could not possibly be so ubiquitous unless they were part of a heritage innate in the seed of the "fathers."

A Jew's innate sensitivity to non-materialistic values gives rise to an attitude of refusing to accept selfishness and materialism as a goal of life, and of questing for alternative goals. Spirituality, by definition the antithesis of selfishness and materialism, becomes the sought-for alternative. The character traits mentioned above are the expression of this attitude.

This, then, is the definition of Jewish chosenness. It does not mean physical or mental superiority; it simply means that Jews feel the need for spiritual content in their lives.

If Jewish chosenness were a function of the people's performance of commandments, the Elders' argument would be valid, for then certainly infants and the unborn would have no claim to being chosen. But this premise is incorrect. With respect to Jewish chosenness the Torah itself explicitly states:

It was not because you are more numerous than all nations that God desired you and chose you, for you are the least of all nations. It is because of God's love for you, and to keep His vow to your forefathers, that He took you out [of Egypt]. ...

אך כתבו המפרשים דשאלת אותו זקן היתה בדברי חכמה עמוקים ונפלאים, כלל ישראל היה באותו הדור בשפל המדריגה, בבחינת הללו והללו עובדי עבודה זרה... אם כן שאלת הזקן היתה מה אתם מתגאים ואומרים: "אתה בחרתנו מכל העמים" אבותיכם היו ראויים, ואילו אתם בשפל המדרגה. וכמו שתי הגבינות שאמנם אחת באה מעז לבנה ואחת מעז שחורה אך כיום כשהם גבינות לא רואים כל חילוק.

ע"ז השיב הנער אנו לא דומים לשתי גבינות אלא לשתי ביצים. ובביצים שאחת מתרנגולת שחורה ואחת מתרנגולת לבנה, אמנם אם יאכלו אותם כעת יהיה לשניהם אותו הטעם. אך אם יתחממו הביצים תחת אמותיהם, הרי מהביצה שבתרנגולת השחורה יצא אפרוח שחור, ומהלבנה אפרוח לבן.

כך עם ישראל בני אברהם יצחק ויעקב מושפע בהם היסודות של האבות. שברגע שמחממים אותם, הרי אף היהודי הפשוט הוא כאברהם אבינו בהר המוריה. אלפי יהודים פשוטי עם מסרו נפש על קידוש השם בזמן של התעוררות. זה הכוח של ספר יוחסין של כלל ישראל, אנו קשורים לאבותינו מעריכים אותם ויונקים מכל דרכם. אצל הגוי הייחוס אינו כלום מאחר שהם מזוללים באבותיהם והם אומרים על דורות הקודמים שהיו פרימיטיביים וחסרי דעת ואילו אנו אומרים: אם הראשונים כמלאכים אנו כבני אדם. ואם הראשונים כבני אדם אנו כחמורים.

אבל אצל אומות העולם שאינם מיוחסים ואינם יודעים מי אבותיהם אין דבר כזה, ממילא, גם כאשר היו כופים אותם לא היתה מועילה הכפיה, כיון שבפנימיותם אינם רוצים לקבל עול תורה.

24

לשם מה כפית הר כגיגית

מוסיף על כך הגאון רבי יעקב קמינצקי זצ"ל שהנה התוס' (שבת פ"ה) כבר הקשו מפני היה צריך לכפות על עם ישראל הר כגיגית, הלא אמרו: "נעשה ונשמע", וביאר על פי מאמר חז"ל (אבות פ"א מ"א): "אלא הוה כעבדים המשמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס וכי' ויהיה מורא שמים עליכם".

ולכאורה יפלא הלא זה העובד שלא על מנת לקבל פרס הוא עובד מאהבה ולשם מה צריך לומר לו "ויהי מורא שמים עליכם", הלא הוא כבר נמצא במדרגה עליונה יותר של עובד מאהבה, רק שבאמת צריכים לשני העניינים, היינו העבודה מאהבה והעבודה מיראה, כי לפעמים לא תספיק לו האהבה,

האהבה הוא רגש שיכול להחלש ולפעמים בעבודה מאהבה נעשה הרגל, בתחילה הוא מתרגש ומתפעל אבל אח"כ מתרגל ופג תוקפה של האהבה, צריך גם את היראה, לכן אע"פ שכבר קבלו על עצמן את התורה מאהבה ואמרו "נעשה ונשמע" מכל מקום היה צריך שיקבל את התורה גם מיראה, ומשום כך כפה עליהם הר כגיגית ועל זה רמזה האש הגדולה וכמו שנאמר (דברים ד, לו): "מן השמים השמייעך את קולו ליסודך וגו' ואת אשו הגדולה", הרי שביאר הכתוב דהאש היתה ליראת העונש.

ובאמת אלמלא באו לעשו וישמעאל בכפיית ההר ג"כ היו מקבלין את התורה, כמו שאמרו בגמרא (ע"ז ג ע"א): כלום כפית עלינו הר כגיגית ולא קבלנוה, משמע דאז בודאי היו מקבלים אותה, אלא שאז היתה עבודה מיראה אבל לא מאהבה, מה שאין כן ישראל דמאהבה קבלוה מעצמם וכפיית ההר היתה רק כדי לקבלה גם מיראה אבל אם לא היו מקבלים מצדם מאהבה לא היו נותנין להם את התורה.

23

The Jews' chosenness is unrelated to merit; it is part of the inherent character which the Fathers bequeathed them. They have not earned it, nor can they escape it. It is part and parcel of their essential being.

The cheese made from the white goat's milk is distinct from that made from the black goat's milk, though this is not visible to the eye. The difference between them is a genetic one. The same is true about the difference between the Jewish people and the rest of the nations.

25

ודבריו משלימים את האמור לעיל, מדוע באמת בני ישראל קבלו על עצמם את התורה מאהבה מפני שבשורשם הם טובים, מפני שבפנימיותם הם רוצים לעשות את כל המצוות ולהתרחק מכל העבירות, ופנימיות זו היא ירושה להם מאבותיהם, לכן להם נתן את התורה וכפה עליהם את ההר, מה שאין כן. אומות העולם שאין בהם את הפנימיות הזו לא היתה מועילה הכפיה.

26

144 / THE JEWISH TEENAGER'S GUIDE TO LIFE - E. Tatz

REAL FAITH

Now we come to our second question: if we say that proof exists for that which cannot be seen directly, what is faith? If the Jewish people *know* Hashem, as we have discussed above, what is left to believe? Why talk of *emuna* if we really mean knowledge?

* The answer is that *emuna* does not mean faith. Faith or belief as these ideas are understood in the modern culture have nothing to do with *emuna*.

The correct translation of *emuna* is not faith but *faithfulness* or *loyalty*. The concept is this: when you have acquired the spiritual knowledge, when you know clearly that what meets the eye is not all that there is, when you know that Hashem exists and you know what He expects of you, the question then is: *will you be loyal to that knowledge?* Will you live up

to it? Will you fulfill your obligations? The problem of *emuna* is not how to gain the knowledge of the spiritual world, it is the challenge of being faithful to that world and its obligations.

~ "*Emuna*" derives from the same root as "*ne'eman*", meaning *faithful* or *loyal*. Even the most superficial examination of the use of this word in Torah will show that it cannot be translated as faith in the sense of belief – for example, the verse states "*Va'yehi yadav emuna ad ba hashamesh* – And his hands were loyal until the sun went down"; his hands stayed where they were, they remained *loyal* to their task. The verse cannot be translated in any other way – hands cannot have "faith" or "believe" anything.

2) Or the verses which describe Hashem speaking to Abraham and then state: "*V'he'emin baShem...*" You cannot translate

this verse as "And he (Abraham) believed in Hashem"; it is quite clear that he had been speaking to Him – there cannot be praise for someone who believes in something that he has personally seen and experienced! No, the idea is not that Abraham believed: a prophet does not believe, he knows. The praise here is that he was loyal, he stood strong and went through the most difficult tests and ordeals; that is appropriate praise.

* A unique feature of being human is that you can know something with total clarity and yet act completely against that knowledge. You can acknowledge that a certain action is wrong and then do it anyway. Free will means that you can act in disharmony with your intellect. Understanding something and all its consequences clearly does not guarantee that you will live in accord with your understanding, that you will be loyal to it. Not at all. It takes work to live up to your knowledge of the truth. And that is the work of *emuna*.

"Hashem spoke to Moshe in Midbar Sinai." Why does it say "in Midbar Sinai"? Our sages learn from here that the *orah* was given with three things: With fire, with water and in the midbar. From where do we know that it was given with fire? "Har Sinai was smoking in its entirety, because Hashem had descended upon it in the fire." From where do we know that it was given with water? For it says: "Even the heavens trickled; even the clouds dripped water." And how do we know that it was given in the midbar? "Hashem spoke to Moshe in Midbar Sinai."

Without a doubt, each of these elements is profoundly significant, especially since they are related to the revelation at Sinai. So, let us consider why HKB"H chose to give Yisrael the Torah specifically under these three circumstances: **Fire, water and midbar**. What is the deeper message HKB"H wished to convey?

Fire Water and Midbar Represent Three Levels of Self-sacrifice

First, let us present what we found in the Responsa Ohr HaMeir, authored by great Rabbi Yehudah Meir Shapira, the Rosh Yeshivah of Chochmei Lublin, ztz"l. He provides us with a wonderful explanation as to why HKB"H chose to give Yisrael the Torah under these three conditions: **Fire, water and midbar**. He refers to the following Gemara (Berachos 63b): "מנין שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה, שנאמר (במדבר יט-יד) זאת התורה -- From where do we know that the words of Torah are not retained except by one who kills himself on its behalf? For it is stated: "This is the Torah of a man who dies in a tent."

* If we reflect back upon the history of the people of Yisrael, we find that the trait of "*mesirus nefesh*"—self-sacrifice—has been ingrained in their beings ever since they received the Torah at Har Sinai. When forced by the wicked of the nations of the world to renounce their faith in Hashem and His Torah, they did not fear being burnt at the stake; they did not hesitate to expose their necks for slaughter; they refused to betray their Torah and their faith in Hashem at any cost.

So, let us examine where this incredible Jewish trait comes from by recalling the words of the passuk (Devarim 32, 7): "*זכור עולם בינו שנות דור ודור*—remember world history, study the epochs of every generation. In this manner, three extraordinary examples of "*mesirus nefesh*" stand out in the annals of Jewish history. They are related to: **Fire, water and midbar**; they paved the way for all Jews throughout the generations to be ready and willing to sacrifice their lives for the sake of Hashem and His Torah.

~ "**Fire**" relates to Avraham Avinu, the father of the Jewish people. He shattered all of his father's idols and publicized the name of Hashem throughout the world despite the danger to his life. He was not daunted by the wicked Nimrod, who threw him into a fiery furnace to be burned alive. This "*mesirus nefesh*" was also demonstrated during the ordeal of "Akeidas Yitzchak." On that occasion, Avraham took the fire and the knife to sacrifice his son, Yitzchak, on the mizbeiach. Thus, he instilled the powerful quality of "*mesirus nefesh*" in his descendants throughout the generations.

Albeit this first step in the development of the trait of "*mesirus nefesh*" demanded the self-sacrifice of a unique individual the likes of Avraham Avinu. Nevertheless, the second

step, involving "water," occurred at Krias Yam Suf—the parting of the Red Sea. HKB"H said to Moshe (Shemos 14, 15): **מַה תִּצְעַק מִמֶּנִּי**—"why do you cry out to Me? Speak to Bnei Yisrael and let them proceed! In response, the tribe of Yehudah led the way by jumping into the perilous waters, and they were followed by the rest of Yisrael. They demonstrated their willingness and readiness to sacrifice their lives and drown in the sea in order to fulfill Hashem's command.

Even this step in the development of the Jewish trait of "mesirus nefesh" was limited; it was only momentary. It began and ended as Yisrael jumped into the sea. This brings us to the third stage in the development of our "mesirus nefesh"—in the midbar. After the exodus from Egypt, the people of Yisrael did not hesitate to follow Hashem in the desolate wilderness for forty years. The passuk teaches us (Shemos 12, 39): **לֹא יָבִיאוּ עִמָּם לֶחֶם וְיֵרֶק וְלֶחֶם יְבֻשָׁה לְעֵשׂוֹת לָהֶם**—for they could not delay, and also they had not made provisions for themselves.

HKB"H praises them for their "mesirus nefesh" in the midbar through the prophet (Yirmiyah 2, 2): **זָכַרְתִּי לְךָ חֶסֶד בְּיָמֶיךָ הַיְשָׁרִים כְּשֶׁנָּתַתָּ לַיְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְלֹא זָכַרְתָּ לְיְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּעֵשׂוֹת לָהֶם**—thus said Hashem: I recall for you the kindness of your youth, the love of your nuptials, your following Me into the midbar, into an unsown land.

This then is the meaning of the sages enigmatic words in the Midrash: **"מִכָּאֵין שָׁנָה חֲכָמִים בְּגִ' דְּבָרִים נִיתְנָה הַתּוֹרָה, בְּאֵשׁ וּבַמַּיִם וּבַמִּדְבָּר"**. These three instances of "mesirus nefesh" in Jewish history: with fire, with water and in the midbar—paved the way for the covenant that HKB"H forged with Yisrael at Har Sinai, resulting in Him giving them the Torah. This three-stranded cord of "mesirus nefesh" is the foundation of the eternal bond between HKB"H, the Torah and Yisrael that exists in every generation, exemplifying the notion that (Koheles 4, 12): **וְהַחֹטֵם הַמְשׁוּלָּשׁ לֹא יִתְפָּקֵד**—a three-ply cord is not easily severed.

30 Bring Me Your Genealogical Record of "Mesirus Nefesh"

We can now rejoice at having gained a better understanding of the Midrash: **The nations of the world were envious of Yisrael when they received the Torah. They protested: Why are they more deserving than any of the other nations?** HKB"H silenced them. He said to them: **"Bring me your genealogical record . . . as My children do."** Let us explain based on what we have just discussed. The Torah states explicitly: **"זאת התורה אדם כי ימות באהל"—this is the Torah**

concerning a man should he die in a tent. The sages derive from this passuk: **That the words of Torah are not retained except by one who sacrifices himself on its behalf.** Therefore, Bnei Yisrael, who have a legacy—a "sefer yuchsin"—from their holy ancestors, who sacrificed their lives for the kedushah of Hashem in three stages: **Fire, water and midbar**—are worthy to be given the Torah. Their claim is founded on the established fact that they will continue in the ways of their forefathers to sacrifice their lives for the sake of the Torah.

You, however, the nations of the world, the descendants of Eisav and Yishmael, your "sefer yuchsin" does not contain any acts of bravery demonstrating "mesirus nefesh" to Hashem and His Torah. In fact, the opposite is true! You received a heritage that denies the authority and validity of Hashem and His Torah, which allows you to pursue the nonsensical whims

of Olam HaZeh. You have emulated the ways of the wicked Eisav, who sold Yaakov his valuable birthright in exchange for some lentil soup. From Yishmael you inherited the tendency to frolic with avodah-zarah, immorality and murder. So, how do you expect to receive the Torah that demands "mesirus nefesh" in order to retain it?

We can suggest a very nice allusion to this interpretation from the words HKB"H addresses to Yisrael as a preface to Matan Torah (Shemos 19, 5): **וְעַתָּה אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמָעוּ בְּקוֹלִי וְשָׁמַרְתֶּם אֶת בְּרִיתִי וְהָיִיתֶם לִי סְגוּלָה מִכָּל הָעַמִּים כִּי לִי כָל הָאָרֶץ, וְאַתֶּם תְּהִיוּ לִי מַמְלַכַת**—and now, if you hearken well to Me and you will keep My covenant, you will be a "segulah" to Me from among all the peoples, for all the earth is Mine. You will be to Me a kingdom of kohanim and a holy nation. The Shem MiShmuel writes (Nitzavim 5676) in the name of the great Rabbi David of Leluv, zy"a: **וְהָיִיתֶם לִי סְגוּלָה כְּמוֹ נְקוּדַת סְגוּלָה, דֹּאבִילוֹ: "אתה מהפכה לכל צד תישאר בתמונתה"**—"you will be a 'segulah' to Me" like the symbol of the vowel "segol"; no matter which way you turn it, it retains the same shape.

Based on our current discussion, we can suggest the following: HKB"H was hinting to Yisrael that the prerequisite for receiving the Torah is: **"וְהָיִיתֶם לִי סְגוּלָה מִכָּל הָעַמִּים"**-- that they resemble the symbol of the "segol," which is composed of three dots. They should never forget their "sefer yuchsin"—their predecessors who were willing to sacrifice their lives for Hashem in the three situations of **fire, water and midbar**. The other nations do not possess such a "sefer yuchsin," demonstrating their "mesirus nefesh" to Hashem. In this merit: **"You will be to Me a kingdom of kohanim and a holy nation."**

study with "mesirus nefesh." It is for this reason that the parsha opens with the words: **"וידבר ה' אל משה במדבר סיני"**. Expounding on this passuk, the Midrash explains that the Torah was given with fire, with water and in the midbar. This teaches us that it is imperative to study Torah with "mesirus nefesh" like: (a) **Ayraham Avinu, who was willing to sacrifice his life in the fiery furnace,** (b) **Yisrael who threw caution to the wind by jumping into the sea and** (c) **Yisrael who followed Hashem into the desolate wilderness after the exodus from Egypt.**

Furthermore, it is precisely for this reason that the very next passuk states: **"שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחותם"**—take a census of the entire assembly of Bnei Yisrael, according to their families, according to their fathers' houses. Expounding on this passuk, our blessed sages teach us that HKB"H stifled the nations of the world by saying to them: **"הביאו לי ספר יוחסין שלכם כשם שבני מביאים"**—show Me your "sefer yuchsin"; My children have an unrivaled "sefer yuchsin." It is in the merit of the trait of "mesirus nefesh" that they inherited from their forefathers that they are entitled to receive the Torah.

For this reason, Parshas Bamidbar represents an iron curtain separating the curses of Parshas Bechukosai from Chag HaShavuot. As explained, the curses come solely due to Yisrael's failure to labor in the study of Torah. Parshas Bamidbar, however, teaches us to follow in the footsteps of our holy ancestors, who sacrificed their lives in fire, in water and in the midbar. If we heed this vital lesson, we are guaranteed that **the year will end along with its curses, and we will be exonerated on the judgment day of Matan Torah.** In addition, HKB"H will bestow upon us an abundance of new Torah insights along with all of the Berachos associated with Torah-study, as it is written (Mishlei 3, 16): **"אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד"**-- length of days is at its right; at its left, wealth and honor.

באופן אחר נראה לבאר, כי התשובה: הביאו ספר יוחסין שלכם, מובנה היא על פי מה שמצינו (ויקרא רבה פ"ד) בעשו כתיב ביה שש נפשות וכתוב ביה נפשות הרבה, ויכתוב (בראשית ל"ו, ו') ויקח עשו את נשיו ואת בניו ואת בנותיו ואת כל נפשות ביתו, ויבועקב שבעים נפש וכתוב ביה נפש אחד, דכתוב (שמות א' ד') ויהי כל נפש יוצא ירך יעקב - אלא עשו שהוא עובד לאלוהות הרבה כתיב ביה נפשות הרבה, אבל יעקב שהוא עובד לאלוקי אחד כתיב בו נפש אחת, ויהי כל נפש וגו'.

* והנה תנאי ראשון לקבלת התורה היא האחדות, כמ"ש (ויקרא רבה פ"ט) גדול השלום, שבכל המסעות כתיב (להלן ל"ג, ה') ויסעו ויחננו - נוסעים במחלוקת וחוננים במחלוקת, כיון שבאו כולם לפני הר סיני, נעשו כולם חנייה אחת. הה"ד (שמות י"ט, ב') ויחן שם ישראל נגד ההר - ויחננו שם בני ישראל אין כתיב כאן, אלא ויחן שם ישראל, אמר הקב"ה הרי שעה שאני גותן תורה לבני, לפיכך ענה הקב"ה לאומות: הביאו ספר יוחסין שלכם, כלומר, התבוננו ותראו שאין בכם אחדות אלא נפשות הרבה, וממילא אין אתם יכולים לקבל את התורה, בעוד שישאלם הם כולם נפש אחת, ולכן נאה להם לשבח ולהיות עבדים לקונם ב"ה, והם שיאתה להם התורה.

מזה נמצא נחמה, שקיבלו עליהם לקיים מצות ה' אף נגד טבעם. נמצא כי על ידי מצות הגבלה נמצא שני ישראל ראויים לקבל את התורה, ורק אחד קבלת מצוה זו, היה שיך לנחמה על מצות פרישה, אשר זה יתכוונו למתן תורה, כי עד שלא קיבלו עליהם מצות הגבלה, עדיין לא נמצא שהם ראויים בכלל לקבל את התורה, ולמה יאוו להם מצות פרישה על חנם.

הר"י מזה, כי זהו היסוד הראשון שצ"ה האדם לקבל את התורה, שיהא מוכן לעשות נגד טבע גופו, לכן זהו עבודת האדם צימי הקפריה, לזכך ולטהר ממש מחשבו, שלא להימשך בהם אחר טבע הגוף, וזהו נעשה כלי ראוי לקבל את התורה ביום הממשש.

ויבואר על פי הידוע, כי עיקר דרגתו של אדם תלוי בזה הרצון שלו, שפני חזק רצונו כן מצוה צמורה ועבודה.

אל ה'. ודרך בני אדם לחפש באומה הימית, מה להסוּף במעשה יומר מנכל השנה, אף שגם זה נכון, אבל אין זה עיקר המכוון שצמורה אלול, אלא שיוסף ויחזק יומר את * כח הרצון שלו, שאומת התורה והתפלה עממן שהוא עוסק בהן בכל השנה, יקיים ביתר פנימיות, וצמרון יומר חזק אל ה'.

36 דברת והלכות

ובתקונם נבאר ענין הטוב לעונת דיומא, מהפוליס צמורה זו יבוקף את יצונו להשתעזד לך, וכאשר מתכוונים בנפש הצמורה נבין מה שמרצו הקדמונים על קושיית המוסר צמנת סת, למה הוצרכו לגמייית החר בניגית הלא בני ישראל אמרו נעשה ונשמע, ואיתא בשם קדמונים כי בני ישראל בקשו את הכפי מהש"ת, ויש לפרש כי הם אמרו נעשה, היינו שיהיו צמורת מלאכי השרת, שהם עושי דברו ללי שום צמורה, והיו רוצים באמירתם נעשה שיהיו מוכרחים לקבל התורה.

ועוד ענין ענין עומד גמית פתחו חז"ל כי גמית עומד, היינו זה היסוד שנקטו לסיים מוכרחים בלי גמית, כמו מלאכי, והקב"ה נתן להם את המצוות שלהם, וכמה פעמים הר בניגית, וכל יחודי בכל יום מתפלל חסלה זו, שמתקש מהם והש"ת שיהיו מוכרחים לעבודו, ולא יהיה לנו מפרעים לעבוד הש"ת, ואם הי' האדם מתקש ואם צמרת צמרון גמור הי' הקב"ה נתן לו מבושקו, והי' לו יום נקי מכל נסיונות.

עבודה פרשת במדבר

ובתבו בזה דייקיס, על פי מה שאמרנו חז"ל (ע"ז ב: מילתא ימרו ה) שחור הקב"ה על כל אומה ולשון ולא רצו לקבל את התורה, כל אומה מפני ציווי אחר שהוא נגד טבעם, בני שעיר מפני לא תרצח, עמון ומואב מפני לא תנאף, בני ישמעאל מפני לא תגנוב, וכאשר בא הקב"ה אל בני ישראל, אמרו מיד נעשה ונשמע, ולא שאלו דבר.

ובכל זאת מצינו (ע"ז טז), כי לעתיד לבוא יתחננו האומות על שלא ניתנה להם התורה, ויאמרו, רבוצ"ע כלום כפיית עלינו הר בניגית ולא קבלנוה. והיינו שיטענו לפני הקב"ה, כי כמו שהם לא רצו לקבל את התורה, מפני שראו שהיא נגד טבעם, כן גם בני ישראל באמת לא קבלו עליהם לעשות דבר שהוא נגד טבעם, אלא שהשנו שהקב"ה יורה להם רק מה שהוא

פני טבעם, ורק על דעת זה אמרו נעשה ונשמע, אלא שאחר כך כפה עליהם הקב"ה את ההר בניגית, והכריחם לקבל את התורה אף נגד טבעם, ולמה לא עשה הקב"ה כן גם להם, לכופ אומם לקבל את התורה אף נגד טבעם.

ובדי לחמום את פי האומות מטעמם זו, * נתן הקב"ה לבני ישראל את מצות הגבלה, אשר זה ממש נגד טבעו של בני ישראל, כי טבעו של בני ישראל הוא לרוץ אחרי ה', ובעת מתן תורה הרי ירד הקב"ה על הר סיני, כמו שפרש"י הק' (ד"ה וירד), שהרכין הקב"ה שמים העליונים והמחמונים והציעו על ההר וירד קפא הכבוד עליהם, וכל זאת קיבלו בני ישראל על עצמם לעמוד בעת ההיא מרחוק, שלא לרוץ אחרי ה',

Perhaps the answer is that their response is in fact not that incomprehensible. They turned down the opportunity to receive the Torah, but when they saw what *Klal Yisrael* gained by accepting it, they regretted their refusal and had complaints and feelings of jealousy. It is similar to the reaction that, unfortunately, some yeshiva students themselves express from time to time.

For example, a *bachur* is enrolled in a good yeshiva with excellent *rebbeim*. All his needs are taken care of so that he can devote his mind to growth in Torah. Unfortunately, he does not utilize this opportunity, instead wasting his time with *narishkeiten* (foolish and trivial matters). Weeks, months, and eventually years go by in this manner, and the blessed years of youth are gone forever.

Then, when he is out of yeshiva and has the occasion to meet former classmates who today are *talmidei chachamim, roshei yeshivah, rabbanim, learned baalei batim*, etc., his heart fills with jealousy and contempt. "Why were these fellows brought close to Torah success by our yeshiva and our *rebbeim*, and I was not? I had better intellectual capabilities than some of them! Why didn't I 'make' it? It's the fault of the yeshiva administration, of the *rebbeim*, the *meshgiach*, etc.!"

* He conveniently forgot that he had the same opportunities as his successful classmates to grow in Torah and become a *talmid chacham*. Sadly, he did not take advantage, and now, realizing his folly, throws the burden of guilt on everyone besides himself. That may be a convenient way out but it certainly is not the truth.

[ע' הגדה מראה כהן דף קצ"ו]

38 as it is said—“Let the wilderness and its cities rejoice and the inhabitants of the village of Kedar, those who dwell in Sela exult.” Then, God declared: “This place is better for me than all the provinces—here I shall build a gathering place, and here I shall make My dwelling.” Then there was great rejoicing that God would dwell among them—as it is said—“Let the desert and its dry places be glad.”⁵

From this Midrash, the main point that emerges is that, of all places in the world, it was just in a place of drought and desolation, of barrenness and blankness, that God was welcomed with honour. How are we to understand this obviously symbolic concept? The paradox is striking; what, in human terms, is the Midrash trying to convey to us?

There is a Gemara⁶ which will be seen as relevant to the Midrash we have just quoted. ‘Why,’ asks the Gemara, ‘is it necessary, since we already say the Great Hallel in our prayers, to add also the second Hallel?’ ‘Because,’ comes the answer, ‘it includes five essential elements of our faith—among them, the giving of the Torah—as it is said, “the mountains pranced like rams.”’

On this Gemara, an obvious question arises. The Torah was not, in fact, given on one of these mountains, that are pictured as skipping with eagerness and longing for the privilege—but, of course, on Mount Sinai. Why, then, are they chosen to signify the giving of the Torah, in the Hallel?

39 Then came the divergence—but even then, apparently not a complete divergence—Ruth continued with her mother-in-law, while Orpah returned to her people. But from this step, we are told, there followed the complete degeneracy of this daughter-in-law of Naomi—her reversion to all the abominations of idol-worship that she had practised before her marriage. This divergence is emphasised very sharply in the declaration of the Sages, that, on the very night when she parted from Naomi, she degraded herself in the worst possible way. What was the root of this immense divergence of nature and fate, in these two girls, Ruth and Orpah, who at first seemed so similar in their responses? What caused them, in time of trial, to react so differently?

A comparable situation is the parting of the ways of Abraham and Lot. R. Leib Chasman⁹ points out a striking fact that is not often noticed: the spiritual strength that Abraham showed in following the command of God—לך לך—to leave his home and

family and his native land, to journey on to an unknown and undescribed country—this strength so often praised in Abraham was, in fact, demonstrated in equal, if not greater force, by Lot. Abraham’s nephew, too, fulfilled this command of לך לך—and under even harder conditions, since he had not received the command direct from God, and needed even greater faith to relinquish everything and embark on this spiritual adventure. And yet, how different were the ultimate fates of the two men! Lot eventually parted from Abraham: ויאתה ער סדום¹⁰—in a physical and moral sense, he went to dwell in Sodom, the place of the lowest human bestiality and cruelty; while Abraham progressed to a spiritual purity of which our Sages could later declare ‘He who has a good eye, and a humble spirit, and a lowly heart—he is of the disciples of Abraham.’¹¹

40 Here again, where was the root of this extreme divergence? The histories of the two men had such promising and similar beginnings. Where did their ways part?

* There is a kind of spiritual ambition, sincere and determined as it may be, that can never attain success. This is the aspiration even of the man who has a clear idea of the good that he desires, and in whom intellect and energy are fastened on achieving this goal of purity and devotion—but who has failed to examine himself, to discern in himself characteristics and attitudes that are essentially incompatible with the good that he desires. His eyes are turned outwards; and he does not recognise the fatal flaws within. Such a man can never succeed in his quest; for the forces and passions of his past life still hold him in their toils, they have not been pruned or quelled, and, whether he is conscious of it or not, he is subjugated to them.

41 Even to write on paper where the previous script has been erased is not an ideal task; but certainly to attempt to write on paper that is covered with the scribbling and blotches of past passions is a futile occupation. From this analogy, the moral is clear: in order to attain some degree of holiness, in order to reach the higher levels of moral and spiritual greatness, there is first a considerable task of destruction to be undertaken—destruction

of all the evil within, of all that will inevitably halt the progress of the soul. Bad qualities, vicious habits, corrupt attitudes—all these have by patient labour to be uprooted, before the positive task of planting can begin.

It was for this reason, that Abraham was told—‘Go forth out of your land, and your birth-place, and your father’s home’¹²—a command in which the logical order seems reversed. Normally, one would leave one’s home first, then one’s birth-place, and finally one’s land; but this command can be taken in a moral sense, as an instruction to Abraham to remove from himself all corrupting influences, any taint that his past might have left upon him. The evil influence of his compatriots, of his fellow-citizens, and of his own family—these had to be uprooted; and the task is set out in increasing order of difficulty, in the order in which any moral task can best be undertaken. At first, the more remote influences were to be purified, until finally even those of his nearest family, of his own flesh and blood, were to be examined and the evil removed. Only then, after the negative, destructive process, would he be in a position to travel onwards —‘to the land which I shall show you’—to the attainment of the positive ideal.

* This, then, was the difference between Abraham and Lot. Abraham progressed to his ambitious task only after he had removed from himself all pernicious influences. Lot, however, ambitious as Abraham for spiritual greatness, did not relinquish the evil of his past and, as a result, in a moment of relatively small temptation, in an urge of covetousness, he failed: he could not resist the call of desire, when it was a question of a better sheep-pasture—and for this, he deserted Abraham and all his spiritual ambitions, and turned aside to the path that led to Sodom. In such apparently minor crises, the true values of a man become obvious; and in Lot’s crisis the issue was disastrous. According to Rashi, he even reverted to idol-worship: הסיע עצמו מקדמונו של עולם. אמר אי אפשר לא באברהם ולא באלקי —‘He removed from the Source of the universe, and declared, I cannot stand by either Abraham or his God.’¹³

42 Orpah, too, as we have seen, returned to her old idolatry, and for the same reason. She too had not uprooted from herself the inclinations and desires of her previous life: they festered within her, under all her surface determination to live a new life; and at the critical moment, they mushroomed and spread like some irresistible fungus, ruining all the work of years.

43 Fundamentally, the act of receiving the Torah is an act of will: it is the result of an overwhelming desire, that enables one to pluck out all previous and impure desires. It is this longing for the Torah that is essential: this yearning that is expressed in the Hallel by the image of the mountains ‘prancing’ in their eagerness and keen longing, even though they were not, in the event, to have the Torah given upon them. This is a longing that can emerge only in one who is rid of interests and aspirations alien to the Torah way of life, in one who has successfully performed a לך לך, in one who has made himself a wilderness; in an Abraham and not in a Lot; in a Ruth and not in an Orpah. This is the hallmark of a true Kabbalah HaTorah, of a sincere acceptance of the Torah and all its values; “the mountains pranced like rams”